

PŘÍMÉ ZAHRANIČNÍ INVESTICE ZA ROK 2014

Sekce statistiky a datové podpory
Odbor platební bilance a ekonomických statistik

2016

Obecný metodický popis a komentář k vývoji přímých zahraničních investic za referenční rok 2014

1. Statistika přímých zahraničních investic - metodický popis

Statistika přímých zahraničních investic (PZI) je vytvářena v souladu s mezinárodními standardy¹⁾ a požadavky OECD, ECB, Eurostatu a MMF pro sestavování údajů platební bilance a mezinárodní investiční pozice, jejichž je součástí.

Při vytváření statistiky PZI vychází ČNB z mezinárodně přijaté definice přímých zahraničních investic:

„Přímá zahraniční investice je taková přeshraniční investice, která odráží záměr rezidenta jedné ekonomiky (přímý investor) získat trvalou účast v subjektu (podnik přímé investice), který je rezidentem v ekonomice jiné než ekonomika přímého investora. Trvalá účast implikuje existenci dlouhodobého vztahu mezi přímým investorem a přímou investicí a významný vliv na řízení podniku.“

Ukazatele PZI poskytují informace o mezinárodních investičních aktivitách formou majetkových účastí a s nimi spojených úvěrů a o výnosech plynoucích z takto investovaného kapitálu. Přímá investice zahrnuje jak původní transakci mezi oběma subjekty (přímý investor - podnik přímé investice), tak všechny následující kapitálové transakce mezi nimi a mezi přidruženými podniky, zapsanými i nezapsanými v obchodním rejstříku.

Přímá investice zahrnuje jak přímo, tak i nepřímo vlastněné afilace, které se podle procenta podílu investora na základním kapitálu nebo hlasovacích právech dělí na dceřiné společnosti (více než 50% podíl), přidružené společnosti (10 – 50% podíl) a pobočky (100% vlastněná trvalá zastoupení nebo kanceláře přímého investora; pozemky a stavby přímo vlastněné nerezidentem; mobilní zařízení operující v ekonomice alespoň 1 rok).

Za součást přímé zahraniční investice je považován kromě podílu na základním kapitálu také reinvestovaný zisk a ostatní kapitál, zahrnující úvěrové vztahy s přímým investorem. Přímá investice má tři komponenty a složení lze vyjádřit vztahem:

Přímá investice = základní kapitál + reinvestovaný zisk + ostatní kapitál

- Základní kapitál zahrnuje vklad nerezidenta do základního (vlastního) kapitálu společnosti.

¹⁾ IMF Balance of Payments and International Investment Position Manual – sixth Edition (BPM6)
OECD Benchmark Definition of Foreign Direct Investment – fourth Edition (BD4)

- Reinvestovaný zisk je podíl přímého investora (v poměru k přímé majetkové účasti) na hospodářském výsledku nerozděleném formou dividend.
- Ostatní kapitál zahrnuje přijaté a poskytnuté úvěry, včetně dluhových cenných papírů a dodavatelských úvěrů, mezi přímými investory a jejich afilovanými podniky a ostatními podniky ve skupině. Tyto úvěrové vztahy jsou zachyceny v mezipodnikových pohledávkách a závazcích.

Při zachycení přímých zahraničních investic vzniká otázka jejich ocenění. Toky přímých investic jsou sestaveny na základě provedených investičních transakcí, z čehož vyplývá jejich tržní ocenění. Pokud by se měly vykazovat i stavy přímých investic v tržní hodnotě, bylo by nutné pravidelně přeceňovat zahraniční podíly individuálně ve všech jednotlivých společnostech, což není prakticky proveditelné. Při stanovení hodnoty stavů přímých zahraničních investic se proto používá součet hodnoty vlastního kapitálu v účetním ocenění (tato hodnota je v následujících tabulkách reprezentována součtem položek Základní kapitál a Reinvestovaný zisk) a hodnoty Ostatního kapitálu.

Hlavní prezentace teritoriálního členění přímých zahraničních investic vychází v souladu s mezinárodní metodikou ze země bezprostředního investora. Doplnkově jsou pro analytické účely přímé zahraniční investice prezentovány podle konečného vlastníka. Konečný vlastník se od bezprostředního vlastníka odlišuje tím, že není dceřinou nebo přidruženou společností žádného jiného subjektu. Konečným vlastníkem mohou být jak právnické, tak fyzické osoby.

Odvětvové členění je založeno na odvětvové klasifikaci ekonomických činností, která odpovídá mezinárodně užívané klasifikaci NACE Rev. 2.

V souladu s mezinárodními předpisy je při publikování dat aplikován princip zachování statistické důvěrnosti dat. Z tohoto důvodu jsou příslušné agregáty označeny pomocí symbolů C (zachování primární důvěrnosti dat) a D (zachování sekundární důvěrnosti dat).

Nemovitosti v držení nerezidentů

V návaznosti na zavedení členění NACE Rev. 2 ve statistice přímých zahraničních investic obsahuje publikace údaje o nemovitostech vlastněných fyzickými osobami nerezidenty.²⁾ Administrativním zdrojem pro propočtení stavu je ISKN (Informační systém katastru nemovitostí), který zahrnuje počet, vlastnické podíly a výměru jednotlivých druhů parcel, budov (tj. obytných domů a rodinných domů) a jednotek (bytů) fyzických osob s trvalým bydlištěm v zahraničí. ISKN neregistruje státní občanství držitele nemovitosti. Takto

²⁾ Dne 1. května 2009 skončilo přechodné pětileté období pro nerezidenty od data přistoupení ČR k Evropské unii pro nabývání nemovitostí určených k bydlení a dne 1. května 2011 skončilo sedmileté přechodné období u nabývání zemědělské půdy a lesů.

získané administrativní údaje v případě budov a jednotek byly oceněny na tržní hodnotu s využitím placených (přiznaných) průměrných cen roku 2014 zveřejněných ČSÚ v publikaci „Ceny sledovaných druhů nemovitostí v letech 2012-2014“. Pro ceny jednotlivých druhů parcel byl využit Cenový věstník MF (resp. zákon č. 151/1997Sb. o oceňování majetku), dále cenové mapy a nabídkové ceny z internetu. S využitím těchto informací bylo propočteno tržní ocenění stavu nemovitostí v rukou fyzických osob nerezidentů k 31.12.2014.

Od referenčního roku 2014 je na základě bilaterální výměny dat se zahraničními statistickými úřady sledována i statistika zahraničních nemovitostí v držení rezidentů.

Změny v prezentaci dat přímých zahraničních investic

V souvislosti se zavedením šestého manuálu platební bilance a mezinárodní investiční pozice došlo u přímých zahraničních investic ke změnám v prezentaci dat:

1) Počínaje referenčním rokem 2014 jsou výstupy členěny nejen podle **principu směru** investice na tuzemské přímé investice v zahraničí a přímé zahraniční investice v tuzemsku, ale i podle **principu aktiv/pasiv**. V rámci principu směru dochází k vzájemnému čistému započtení souvisejících aktiv a pasiv v rámci jedné komponenty přímé investice (základní kapitál, reinvestovaný zisk, ostatní kapitál). V rámci principu aktiv/pasiv k výše uvedenému čistému započtení nedochází a jsou tedy prezentována aktiva a pasiva na hrubé bázi.

2) Počínaje referenčním rokem 2014 je prezentována pro analytické účely doplňková statistika stavu přímých zahraničních investic v České republice ve členění na aktiva a pasiva podle konečného vlastníka.

2. Statistika FATS - metodický popis

Růst zahraničních investic a jejich vliv na globalizaci světové ekonomiky vyvolává zájem o další informace umožňující hlubší analýzu aktivit podniků pod zahraniční kontrolou. Poskytování tohoto druhu informací má za cíl statistika o struktuře a činnosti zahraničních afilací (Foreign Affiliates Statistics - FATS). Od roku 2007 se v souladu s principy nařízení EU č. 716/2007 vykazují údaje FATS pouze za podniky pod zahraniční kontrolou, která je definována jako přímá nebo nepřímá kontrola více než poloviny hlasovacích práv akcionářů nebo více než poloviny akcií. Kontrolující země je určena podle sídla tzv. vrcholové kontrolní institucionální jednotky, což je společnost, která v řetězci kontroly není sama kontrolována jinou institucionální jednotkou. Od roku 2007

došlo k rozdělení kompetencí – ČNB vykazuje údaje za vnější statistiku o zahraničních afilacích (zahraniční podniky pod tuzemskou vrcholovou kontrolou), zatímco vnitřní statistiku o zahraničních afilacích (za tuzemské podniky pod zahraniční kontrolou) sestavuje Český statistický úřad.

3. Výsledky šetření - ČESKÉ PŘÍMÉ INVESTICE V ZAHRANIČÍ

Stav tuzemských investic v zahraničí k 31. 12. 2014:

	Základní kapitál	Reinvestovaný zisk	Základ. kapitál + reinvest. zisk	Ostatní kapitál	Celkem v účetní hodnotě
	1.	2.	1. + 2.	3.	1.+2.+3.
Mld. CZK	242,5	167,9	410,4	6,0	416,4
Mld. USD	10,6	7,4	18,0	0,3	18,2
Mld. EUR	8,7	6,1	14,8	0,2	15,0

Kurz k 31.12.2014: 1 USD = 22,834 CZK

1 EUR = 27,725 CZK

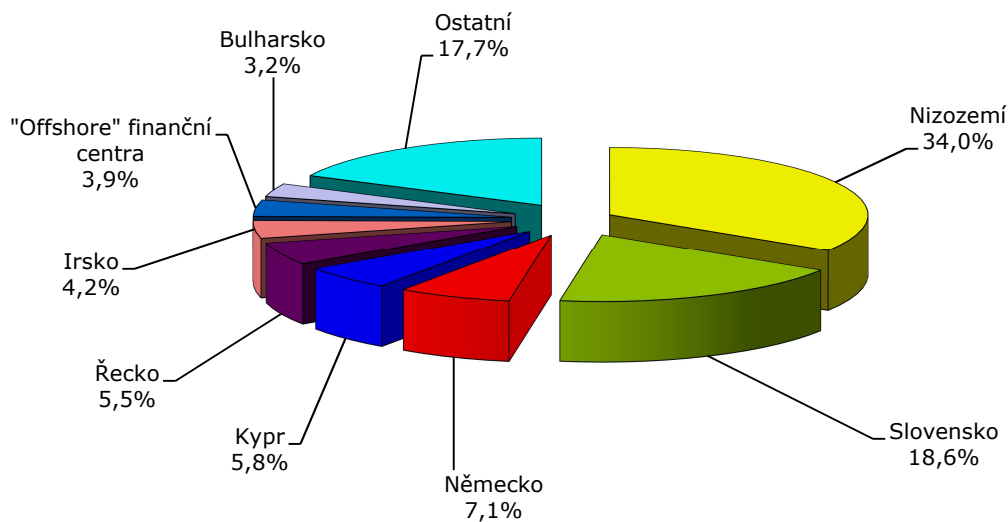
Pozn.: Z důvodu zaokrouhlení na jedno desetinné místo nemusí součet jednotlivých položek v této tabulce odpovídat celkovému součtu v účetní hodnotě. Uvedený princip se vztahuje i na přiložené grafy a tabulky, kde se součet jednotlivých subagregátů nemusí rovnat celkovému agregátu.

Stav tuzemských přímých investic v zahraničí se ke konci roku 2014 v porovnání s předchozím rokem zvýšil o 4,8 mld. Kč a dosáhl 416,4 mld. Kč. Nárůst investic byl tvořen především zvýšením stavu základního kapitálu.

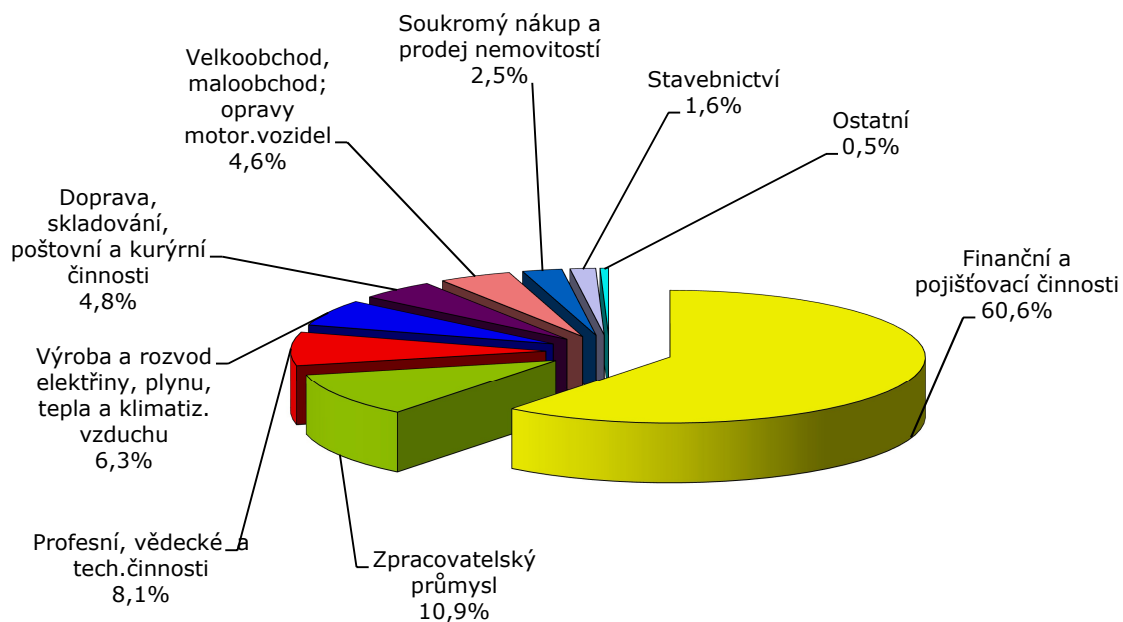
Největší objem tuzemského kapitálu byl nainvestován v oblasti Finančních a pojišťovacích činností. K nejvyšší změně celkového stavu investic v zahraničí došlo v odvětví Zpracovatelského průmyslu - jednalo se o meziroční růst o přibližně 19,2 mld. Kč.

Pokud se jedná o teritoriální členění kapitálu pod tuzemským vlivem v zahraničí, nejatraktivnější zemí pro zahraniční investice zůstalo Nizozemí, kde bylo alokováno 34,0 % objemu celkového stavu přímých investic v zahraničí. Kapitál investovaný na Slovensku tvoří 18,6 % investic v zahraničí, další v pořadí je Německo, které oproti minulému roku předstihlo Kypr.

České přímé investice v zahraničí k 31.12.2014 teritoriální struktura

České přímé investice v zahraničí k 31.12.2014 odvětvová struktura

4. Výsledky šetření - ZAHRANIČNÍ PŘÍMÉ INVESTICE V ČESKÉ REPUBLICCE

Stav zahraničních přímých investic v České republice k 31. 12. 2014:

	Základní kapitál	Reinvestovaný zisk	Základ. kapitál + reinvest. zisk	Ostatní kapitál	Celkem v účetní hodnotě
	1.	2.	1. + 2.	3.	1.+2.+3.
Mld. CZK	1 332,9	1 189,9	2 522,8	251,8	2 774,6
Mld. USD	58,4	52,1	110,5	11,0	121,5
Mld. EUR	48,1	42,9	91,0	9,1	100,1

Kurz k 31.12.2014: 1 USD = 22,834 CZK

1 EUR = 27,725 CZK

Pozn.: Z důvodu zaokrouhlení na jedno desetinné místo nemusí součet jednotlivých položek v této tabulce odpovídat celkovému součtu v účetní hodnotě. Uvedený princip se vztahuje i na přiložené grafy a tabulky, kde se součet jednotlivých subagregátů nemusí rovnat celkovému agregátu.

Stav přímých zahraničních investic v České republice ke konci roku 2014 dosáhl 2,77 bilionu Kč.

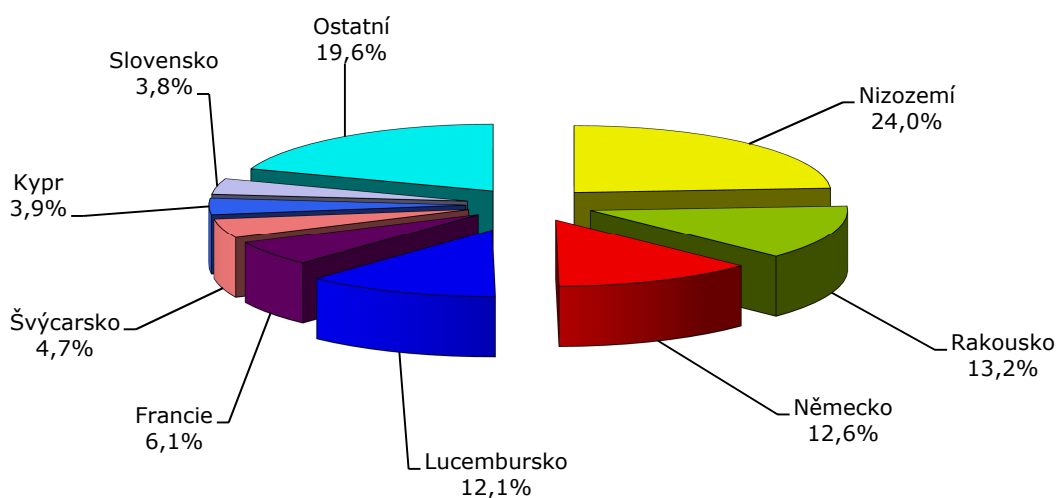
Ve struktuře jednotlivých komponent stavu přímých zahraničních investic v České republice došlo ke změnám oproti konci roku 2013 v komponentě reinvestovaného zisku a ostatního kapitálu. Reinvestovaný zisk se oproti minulému roku zvýšil o 69,0 mld. Kč a ostatní kapitál se zvýšil o 42,3 mld. Kč. U základního kapitálu došlo pouze k nevýrazným změnám oproti konci roku 2013. Objem dividend vyplacených v roce 2014 mateřským společnostem do zahraničí dosáhl 200,0 mld. Kč.

Největší podíl zahraničního kapitálu z celkového objemu přímých investic v ČR byl alokovan do odvětví Zpracovatelského průmyslu (33,4 %), následuje odvětví Finančních a pojišťovacích činností (25,4 %) a Velkoobchodu, maloobchodu a oprav motorových vozidel (10,7 %).

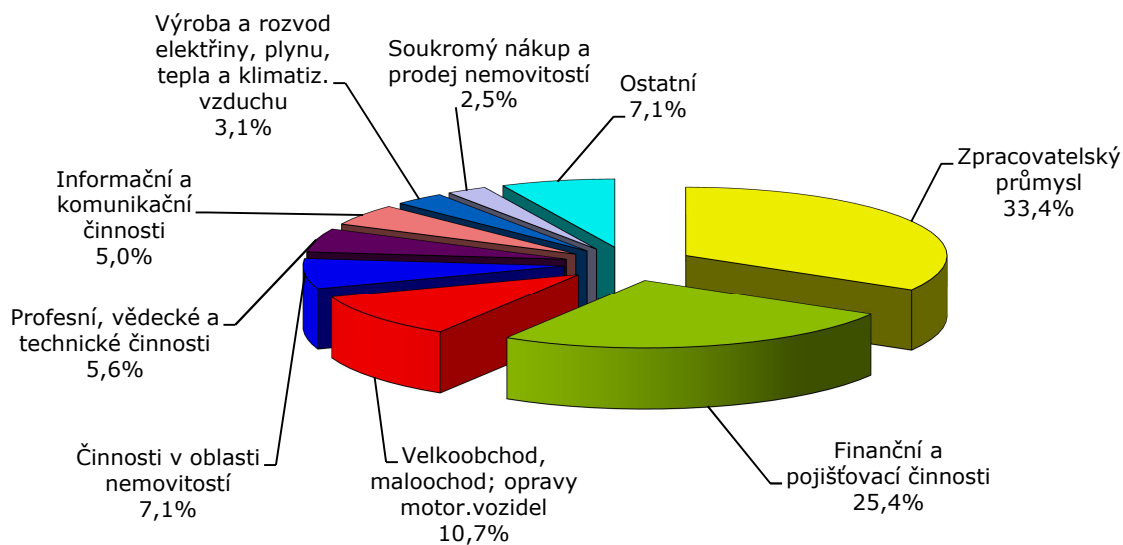
Z geografického hlediska se na kapitálu investovaném v tuzemsku podílejí největší měrou Nizozemí s 24,0 %, Rakousko s 13,2 % a Německo s 12,6% podílem. Mezi země, jejichž celkový objem investovaného kapitálu přesahuje 100 mld. Kč, patří ještě Lucembursko, Francie, Kypr, Švýcarsko, Slovensko a Spojené státy americké.

Podíl investorů ze zemí Evropské unie se snížil na 86,9 % a z Evropy celkově pochází téměř 92,4 % objemu zahraničních investic v České republice. Z mimoevropských států pochází pouze 7,6 % zahraničního kapitálu a nejvýznamnějšími investory jsou Spojené státy americké a Korejská republika.

Přímé zahraniční investice v České republice k 31.12.2014 teritoriální struktura

Přímé zahraniční investice v České republice k 31.12.2014 odvětvová struktura

S dotazy, týkajícími se statistiky přímých investic, se obraťte na Ing. Milana Nejmana (milan.nejman@cnb.cz, tel. +420224414336) nebo na Ing. Ludmilu Budíkovou (ludmila.budikova@cnb.cz, tel. +420224413427).